
Kyrkomötet
Kyrkolivsutskottets betänkande 2017:10

Kristna bönder och livsmedelsförsörjningen

Sammanfattning

I betänkandet behandlas motion 2017:58 om handlingsprogram för påverkansarbete tillsammans med organisationen Sveriges kristna bönder rörande svensk livsmedelsproduktion, och om aktiviteter på Tacksägelsdagen i syfte att öka konsumentmedvetandet beträffande svenskproducerad mat. Utskottet anser inte att en eventuell dialog i ämnet ska begränsas så som motionären föreslår och anser att Tacksägelsdagen sedan länge har en stark ställning som en dag för att uppmärksamma skörde-tiden. Utskottet föreslår därför att motionen ska avslås.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2017:58, punkt 1.
2. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2017:58, punkt 2.

Motionens förslag

Motion 2017:58 av Stefan Aro, Kristna bönder och livsmedelsförsörjningen

1. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att upprätta dialog med Sveriges kristna bönder för att utforma ett nationellt handlingsprogram för Svenska kyrkans påverkansarbete i syfte att stödja svensk livsmedelsproduktion.
2. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att inspirera församlingarna i Svenska kyrkan till att använda Tacksägelsdagen åt att tacka Gud för skörden och bönderna och för att öka konsumentmedvetandet beträffande svenskproducerad mat.

Bakgrund

Frågan om livsmedelproduktion är i flera avseenden en del av hållbarhets- och klimatfrågor och som sådan ingår den i Svenska kyrkans hållbarhetsarbete. Det finns en relativt hög medvetenhet på Svenska kyrkans samtliga nivåer om hållbarhetsfrågor och de kommer exempelvis till uttryck genom att man väljer ekologiskt odlade och närproducerade matvaror.

Svenska kyrkans hållbarhetsarbete

Svenska kyrkan har haft ett långvarigt engagemang kring miljö- och hållbarhetsfrågor såväl inom Sverige som inom den världsvida kyrkan. Sedan dryga 30 år har frågan om skapelsens integritet varit en av den internationella ekumeniska rörelsens mer angelägna frågor.

Svenska kyrkan vill i sitt arbete synliggöra och öppna upp för samtal om kopplingen mellan dessa stora globala överlevnadsfrågor och den enskilda människans viktiga vardagsliv och centrala existentiella funderingar om t.ex. mening, makt och vanmakt, hopp, misstro, livskvalitet och samhörighet. I *Biskopsbrev om klimatet*, 2014, valde Svenska kyrkans biskopar att utveckla dessa tankar och därmed sätta klimat- och hållbarhetsfrågor i fokus.

En annan viktig uppgift för Svenska kyrkan är att uppmärksamma hållbarhetstanken som en grundläggande värdering och tydliggöra klimatförändringarnas konsekvenser för utsatta människor i fattiga länder, och verka för förändringar genom direkt dialog med beslutsfattare, med folkbildning och i annat opinionsarbete.

2008 antog kyrkostyrelsen ett positionspapper i klimatfrågan. Det lade grunden för det fortsatta påverkansarbetet om utvecklingsaspekterna på klimatfrågan. Genom att mobilisera stöd för en kraftfull och solidarisk klimatpolitik på svensk såväl som internationell nivå vill Svenska kyrkan bidra genom att främja en djupgående förståelse för de utmaningar som klimatförändringarna ställer människor inför, stödja fattiga människor som drabbas av klimatförändringarna och stimulera människor till att förändra sin livsstil.

Agenda 2030

I september 2015 antog världens ledare, genom FN, 17 globala utvecklings- och hållbarhetsmål som gäller för alla länder. Det är en global agenda som ska uppfyllas 2030 – därför kallas den Agenda 2030.

Det finns mål för bland annat minskad fattigdom, minskad ojämlikhet inom och mellan länder, genusrättvisa, vikten av att minska klimatförändringarna, för hållbar produktion och konsumtion, för vatten, skog, hav och biologisk mångfald.

Den nationella nivån har uppvaktat statsråd och deltagit i ett flertal processer och möten kring Agenda 2030. Under hösten 2017 genomförs en initial kartläggning, på Svenska kyrkans samtliga nivåer, av det arbete som sker som relaterar till målen i Agenda 2030.

Jordbruket i klimatomställningen

Svenska kyrkan har inom ramen för det internationella arbetet upprepade gånger uppmärksammat hur jordbruket i stora delar av världen påverkas negativt av klimatförändringen. Och omvänt har man även uppmärksammat jordbrukets påverkan på klimatet och hur man kan agera för att minska jordbrukets klimatpåverkan (*Jordbruket i klimatomställningen, utmaningar och möjligheter* Rapport 9 2015).

Samarbete för påverkan

Innehållet i svensk jordbrukspolitik är nära kopplat till en jordbrukspolitik som är gemensam för EU. Det som EU förhandlar och gemensamt kommer överens om sker i samråd med svenska politiska och andra företrädare. Jordbrukspolitiken är ett av de största gemensamma politikområdena inom EU och den påverkar svenska förutsättningar och villkor. För att påverka den inhemska jordbrukspolitiken innebär det i praktiken att man behöver driva ett sådant policyarbete på EU-nivå.

Den nationella nivån letar ofta vägar till samarbete med andra trossamfund och organisationer både i sitt policyarbete och andra verksamheter. Svenska kyrkan arbetar tillsammans i Sveriges kristna råd (SKR) med klimat och hållbarhetsfrågor. Skriften *Vårda den skapelse Gud älskar* som utgavs 2013 är ett dokument där Sveriges kristenhet tillsammans understryker vikten av att arbeta för en hållbarare värld.

Svenska kyrkan verkar även inom ramen för Kyrkornas världsråd som har så kallad konsultativ status till FN och deltar som NGO-representant vid förhandlingar som sker inom ramen för klimatkonventionen.

I enstaka frågor finns en praxis att arbeta med olika organisationer som har bäst förutsättningar att föra frågan framåt och där man hittar en samsyn i frågan.

Uppmärksamma hållbarhet i gudstjänsten

Skapelsetid är ett gemensamt ekumeniskt initiativ där kyrkor och samfund i Europa visar hur viktigt det är att i gudstjänsten lyfta frågor som rör vårt förhållande till skapelsen. *Skapelsetid* infaller från första söndagen i september till och med den andra söndagen i oktober.

SKR uppmanar alla kyrkor och samfund i Sverige att under denna period låta gudstjänster bli till uttryck för ett miljö- och hållbarhetsengagemang och tillhanda-håller material:

(www.skr.org/verksamheter/verksamhetsomraden/boneperiod-for-skapelsens-bevarande/gudstjanst).

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2017:58.

Utskottet instämmer med motionären att bönders arbete med livsmedelsproduktion är viktigt och nödvändigt. Utskottet noterar att organisationen Sveriges kristna bönder är en av många livsmedelsaktörer i Sverige och anser inte att en eventuell dialog i ämnet ska begränsas till den organisationen. Om frågan skulle bli aktuell att driva anser utskottet att samarbetet bör ske på en större arena.

Utskottet vill betona att många församlingar sedan lång tid uppmärksammar skördetiden på Tacksägelsedagen. Utskottet hänvisar även till materialet *Skapelsetid* som tagits fram genom ett ekumeniskt initiativ och som beskrivs i bakgrundstexten ovan. Detta är ett inspirationsmaterial på samma tema som motionären efterlyser.

Mot bakgrund av det ovan anförda föreslår utskottet att motionen i dess helhet ska avslås.

Uppsala den 6 oktober 2017

På Kyrkolivsutskottets vägnar

Marie Nielsén, ordförande

Sigurdur Hafthorsson, sekreterare

Beslutande: Marie Nielsén, ordförande, Sofia Rosenquist, Daniel Larson, Birgitta Lindén, Ronny Hansson, Micke G Hästö, Niklas Grahn, Katarina Glas, Berit Simonsson, Elisabeth Kullenberg, Gunilla Eldebro, Elisabeth Rydström, Niklas Larsson, Torbjörn Arvidsson och Marja Sandin-Wester.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Camilla Persson, Lissandra Rickemark, Ulla Nordlien, Ove Stenlund, Arne Närström, Kjell Petersson, Ulla Littgren, Jerker Schmidt, Stig Eriksson, Anders Ahl, Ylva Wahlström Ödmann och Karin Janfalk.

Biskoparna Fredrik Modéus och Sören Dalevi har deltagit i utskottets överläggningar.